

Бойко Оксана Ярославівна

кандидат наук з державного управління

ORCID: 0000-0002-3562-1734

e-mail: oksiboyko@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ПДФО ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Досліджено роль та місце податку на доходи фізичних осіб у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів. Обґрунтовано сутність механізму його справляння. Проаналізовано положення щодо ефективності здійснення податкового контролю за повнотою його надходжень та описано причини необхідності реформування порядку його сплати податковими агентами.

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб; механізм справляння податку; податкова система; податкові надходження; місцеві бюджети.

Постановка проблеми. При аналізі будь-якого бюджету важливими маркерами є показники доходів, які на 80% складаються із податкових надходжень. Адже вони дають владі та громадянам розуміння того, наскільки спроможною є громада, яку суму видатків можливо здійснити завдяки доходам і чи у громади є можливість якісно розвиватися і підвищувати добробут її мешканців. Податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) займає приблизно 60% у податкових надходженнях місцевих бюджетів України, відтак зрозумілою є його важлива роль для соціально-економічного розвитку місцевих громад та регіонів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Ефективність механізму сплати ПДФО та його вплив на процес формування доходів місцевих бюджетів досліджували вітчизняні учені, а саме: О. Бандурка, Н. Деева, І. Лютий, Н. Редіна та інші [1 – 3]. Водночас питання ефективності справляння ПДФО та його значення для розвитку громад у сучасних умовах децентралізації потребує подальших ґрунтовних наукових досліджень.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Метою статті є дослідження ролі та місця ПДФО в структурі податкових надходжень місцевих бюджетів, обґрунтування сутності механізму його справляння, аналіз порядку адміністрування ПДФО, пропозиції щодо напрямів підвищення ефективності фіскальної ролі цього податку для розвитку громад.

Виклад основного матеріалу. Податки є основним засобом для функціонування держави і головним джерелом надходжень до бюджету.

Чинним Податковим кодексом України як законодавчим актом, яким регулюється уся податкова система в Україні, яка відповідає міжнародним

стандартам оподаткування, передбачається дворівнева система оподаткування (загальнодержавні та місцеві податки і збори) та класифікація податків за формою оподаткування (прямі та непрямі податки) [4].

Одним із найвагоміших податків у системі прямого оподаткування в Україні є податок із доходів з фізичних осіб. Його частка у структурі податкових надходжень зведеного бюджету протягом останніх років становила приблизно 20%.

Порядок оподаткування цим податком регулюється розділом IV Податкового кодексу України, утримується із доходів громадян (резидентів і нерезидентів); нарахування (утримання) податку здійснюють як юридичні особи (роботодавці), так і фізичні особи (особи, які провадять незалежну професійну діяльність та підприємці). Ставки ПДФО визначені ст. 167 Податкового кодексу. На сучасному етапі основною ставкою є 18%, яка застосовується майже для всіх видів доходів громадян (зарплат, стипендій, виплат за договорами цивільно-правового змісту тощо) [5].

Доцільно відзначити, що ставки податку на доходи фізичних осіб в Україні змінювалися досить часто. До 2004 р. розмір ставки залежав від оподатковуваного доходу і діяла прогресивна шкала оподаткування зі ставками від 10% до 40%, залежно від доходу (чим вищий дохід, тим вищою була ставка). З 2004 р. Україна перейшла на єдину ставку податку з доходів фізичних осіб – 13%, а з 2007 р. – 15 %. У 2011 – 2014 рр. було встановлено дві ставки податку 15% та 17% (від суми доходів понад 10 мінімальних заробітних плат). У 2015 р. – 15% та 20% (від суми доходів понад 10 мінімальних заробітних плат). Із 2016 р. в Україні введено єдину ставку податку на доходи фізичних осіб – 18% [6].

Світова практика щодо справляння ПДФО, його ставок та механізмів сплати його до бюджету є досить різноманітною.

Загалом, учені виділяють чотири схеми розподілу надходжень від ПДФО між бюджетами різних рівнів:

1) з незалежним встановленням ставок податку на різних адміністративних рівнях (так звана “децентралізована”) (притаманна Сполученим Штатам Америки, Японії, країнам Скандинавії). Центральний бюджет (бюджети регіонів) отримують свої надходження від ПДФО, а муніципалітети – свої. Величина надходжень залежить від встановлених податкових ставок. Адміністрування податку може відбуватися як лише державними податковими органами, так і паралельно з місцевими. Оскільки така система зумовлює диференціацію ставок ПДФО в межах країни та може мати вплив на міграцію населення між регіонами (муніципалітетами), органи місцевого самоврядування при встановленні своїх ставок податку відстежують величину справляння ПДФО в сусідніх муніципалітетах;

2) відрахування від єдиної ставки, встановленої центром (застосовувалась на початку 2000-х рр. у Японії). Ця схема передбачала встановлення

центральною урядом загальної податкової ставки, яка потім централізовано розподіляється за єдиним нормативом; при цьому частина надходить до регіональних та місцевих бюджетів. Ця система давала змогу доволі швидко (через прийняття відповідних змін до бюджетного законодавства) посилювати чи послаблювати централізацію надходжень від ПДФО до державного бюджету;

3) централізована, за якої вся сума ПДФО надходить до центрального бюджету і не перерозподіляється до бюджетів нижчих рівнів (Франція, Великобританія). Натомість наповнення регіональних та місцевих бюджетів відбувається завдяки іншим податкам (здебільшого податку на нерухомість);

4) горизонтального (“до бюджетного”) вирівнювання (Німеччина). Ця схема передбачає акумуляцію надходжень від ПДФО на окремих міжбюджетних рахунках (а не в бюджеті) з наступним розподілом за встановленою законодавством формулою в бюджети територій [7].

Податок на доходи фізичних осіб у структурі податкових надходжень зведеного бюджету України займає найбільшу частку серед прямих податків. Це в середньому 20 – 23% (90% від якого – надходження до місцевих бюджетів, 10% – надходження державного бюджету).

У структурі податкових надходжень місцевих бюджетів його частка є найбільшою і становить в середньому до 60% усіх податкових надходжень.

У табл. 1 наведено дані щодо сум податкових надходжень та місце ПДФО у структурі місцевих бюджетів України [8].

Таблиця 1

Фіскальне значення ПДФО у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів

Показник	Рік					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Податкові надходження в структурі доходів місцевих бюджетів, млрд грн	98,2	146,9	201,0	232,5	270,5	285,6
Місце ПДФО в структурі податкових надходжень місцевих бюджетів						
Сума податку на доходи фізичних осіб, млрд грн	54,9	79,0	110,6	138,2	165,5	177,8
Відсоток податку на доходи фізичних осіб у структурі податкових надходжень, %	56	54	55	59	61	62

Як видно із даних табл. 1, за період 2015 – 2020 рр., фіскальна ефективність ПДФО у структурі його надходжень до місцевих бюджетів щороку зростає. Номінальні надходження ПДФО до місцевих бюджетів із 54,9 млрд грн у 2015 р. зросли до 177,8 млрд грн у 2020 р. Особливо стрімке зростання спостерігалось із 2017 р.

Зважаючи на збільшення сум податкових надходжень місцевих бюджетів України від ПДФО у період 2015 – 2020 рр., у відсотковому вимірі теж

відбувається щорічне підвищення податкових надходжень. Ключовими чинниками, що впливають на номінальне зростання надходжень податку на доходи фізичних осіб, є інфляція, а також щорічне підвищення мінімальної заробітної плати, зміни ставок оподаткування та інші новації податкових реформ останніх років.

Податок на доходи фізичних осіб – це вагомий регулятивний важіль, який розподіляє фінансові ресурси між державою та населенням. Під час справляння ПДФО формуються певні взаємозв'язки держави з населенням, адже кожен платник стає учасником бюджетного процесу в частині формування доходів. Податок на доходи фізичних осіб є одним із головних джерел доходів бюджету держави та місцевих бюджетів, завдяки якому регулюються доходи і накопичення різних соціальних груп населення. Державне регулювання ПДФО в умовах децентралізації влади – це політико-економічний процес, що ґрунтується на реалізації відповідної державної податкової політики як сукупності форм і методів державного впливу на суб'єктів оподаткування та отримувачів податків. Держава регулює ПДФО з метою визначення оптимальної моделі розвитку взаємовідносин, які виникають під час адміністрування та розподілу податку. Також для регулювання в країні приймаються законодавчі нормативи, правила, вимоги та процедури адміністрування і перерозподілу ПДФО [9].

Зважаючи на вагому фіскальну ефективність ПДФО і його вплив на бюджетоутворення громад, не можна не зважати на ті проблемні аспекти його справляння, що мають прямий вплив на податкові надходження в структурі новостворених об'єднаних територіальних громад, оскільки успішність та благополуччя громад на місцях насамперед залежить від обсягу фінансових ресурсів, якими вона володіє.

Відповідно до п. 2 ст. 2 Бюджетного кодексу України, “бюджети місцевого самоврядування – бюджети територіальних громад сіл, їх об'єднань, селищ, міст (у тому числі районів у містах), бюджети об'єднаних територіальних громад (далі – ОТГ), що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад” [10].

Згідно із п. 34 ст. 2 Бюджетного кодексу, бюджети місцевого самоврядування разом із бюджетами Автономної Республіки Крим, обласними та районними бюджетами формують місцеві бюджети в Україні [11].

Законом України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин” № 79-VIII від 28.12.2014 р. було змінено структуру доходів Державного бюджету України та місцевих бюджетів [12]. Згідно зі ст. 69 Бюджетного кодексу України, із 2015 р. ПДФО не є частиною доходів бюджетів міст районного значення, сільських, селищних бюджетів.

Так, відповідно до Бюджетного кодексу України, ПДФО розподіляється між бюджетами у таких розмірах:

– 60% потрапляє до бюджету об'єднаної територіальної громади (до створення ОТГ ПДФО надходило до бюджету міста обласного значення або району) – п. 1 ч. 1 ст. 64 Бюджетного кодексу;

– 15% – до обласного бюджету (п. 1 ч. 1 ст. 66 Бюджетного кодексу);

– 25% – до Державного бюджету України (п. 1 ч. 2 ст. 29 Бюджетного кодексу).

Зрозуміло, що новостворені ОТГ зацікавлені отримувати додаткові податкові надходження від ПДФО до бюджету своєї громади.

Пп. 168.4.1 Податкового кодексу України встановлено, що податок, отриманий із доходів резидентів та нерезидентів, зараховується до бюджету, згідно із Бюджетним кодексом України.

П. 168.4 Податкового кодексу визначено порядок сплати ПДФО до бюджету та передбачено, що суми ПДФО нараховуються юридичними особами, перераховуються до відповідного місцевого бюджету за місцезнаходженням юридичної особи або її відокремленого підрозділу.

Пп. “а” пп. 168.4.5 Податкового кодексу України встановлено, що у випадку, коли податковим агентом є фізична особа, ПДФО сплачується до відповідного місцевого бюджету за місцем його реєстрації в контролюючих органах.

Відповідно до п. 2 ст. 64 Бюджетного кодексу України, ПДФО, який сплачує податковий агент – юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ), зараховують до відповідного місцевого бюджету за її місцезнаходженням (розташуванням).

Потрібно вказати, що згадані норми податкового та бюджетного законодавства містять досить чіткі зобов'язання податкових агентів сплачувати перерахування ПДФО до тих місцевих бюджетів, на території яких розташовані суб'єкти господарювання (чи це є юридична особа, чи її філія).

Однак на практиці часто виникають випадки, коли місце реєстрації та місце провадження діяльності юридичних осіб не лише не збігаються, а й знаходяться в різних адміністративно-територіальних одиницях.

Необхідно відзначити, що, згідно із Законом України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань”, державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців – це офіційне визнання шляхом засвідчення державою факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, зміни відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, про юридичну особу та фізичну особу-підприємця, а також проведення інших реєстраційних дій [13].

Відповідно до абз. 2 п. 2. зазначеного вище закону, за наказом Міністерства юстиції України, державна реєстрація юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, на підставі

документів, поданих у паперовій формі, у визначених випадках може проводитися незалежно від місцезнаходження юридичної особи чи громадського формування, що не має статусу юридичної особи, в межах України.

Як бачимо, згадуваний закон не містить обов'язку для юридичних осіб проводити реєстрацію за фактичним місцем знаходження. Однак у вищезгаданих нормах бюджетного та податкового законодавства немає посилань на місце державної реєстрації, а винятково на місце розташування.

Незважаючи на це, виникають постійні проблемні питання для органів місцевого самоврядування і їх можливостей впливу на підприємців, щоб ті сплачували ПДФО за місцем розміщення самих юридичних осіб і їх підрозділів, а не за місцем реєстрації юридичних осіб.

Так, наприклад, сплата ПДФО за місцем юридичної реєстрації, а не фактичного розташування, стала предметом суперечки між Львівською міськрадою і Львівською облрадою, яка уже перереєструвала чотири лікарні і музей у різні райони області. Установи реєструють на адреси, де розташовані відокремлені підрозділи, і в результаті ПДФО усієї установи сплачують у місцеві бюджети, хоча більшість працівників та й самі установи працюють у Львові [14].

Звичайно, органами місцевого самоврядування вживаються заходи опосередкованого впливу для забезпечення зростання доходів місцевих бюджетів, підвищення інвестиційної привабливості території та зацікавленості роботодавців перереєструватися та створювати нові робочі місця. Однак сама по собі організація бізнесу в іншій місцевості (відмінній від місця реєстрації) не вимагає від підприємців перереєструватися для сплати ПДФО за місцем реєстрації, щоб воно збігалося з місцем фактичного провадження діяльності.

З огляду на зазначені невідповідності, Міністерством фінансів було рекомендовано Державній податковій службі вжити заходів щодо проведення роз'яснювальної роботи для забезпечення сплати податку на доходи фізичних осіб юридичними особами за місцем їх фактичного розташування [15].

Однак, як вже відзначено вище, чинні норми Податкового та Бюджетного кодексів містять обов'язок сплати податку на доходи фізичних осіб винятково за місцем фактичного територіального розміщення юридичних осіб та їх підрозділів.

Чи означає це, що значна кількість податкових агентів не дотримується вимог податкового та бюджетного законодавства? І у цьому випадку податковій службі потрібно вжити заходів за їх порушення, а не проводити роз'яснювальну роботу із платниками податків.

Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" визначає, що відносини органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, будуються на договірній і податковій основі та на

засадах підконтрольності у межах повноважень, наданих органам місцевого самоврядування законом (ч. 1 ст. 18 вказаного закону) [16].

Відповідно до ч. 3 ст. 18 зазначеного вище закону, органи місцевого самоврядування з питань здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади можуть виступати з ініціативою щодо перевірок, організувати їх проведення, а пп. 1 п. “б” ст. 28 згаданого закону надає право органам місцевого самоврядування здійснювати контроль за дотриманням зобов’язань щодо платежів до місцевого бюджету на підприємствах і в організаціях, незалежно від форм власності.

Враховуючи наведене, суб’єкти підприємницької діяльності зобов’язані сплачувати ПДФО відповідно до норм чинного законодавства за місцем їх фактичного розташування, незважаючи на місце реєстрації, а органи місцевого самоврядування наділені повноваженнями щодо здійснення контролю за повнотою надходження податків до місцевого бюджету і повинні активно проявляти ініціативу для забезпечення додаткових надходжень до бюджетів громад.

Оскільки на сучасному етапі в Україні відбулася реформа децентралізації, для успішного функціонування об’єднаних територіальних громад, їх соціального та економічного розвитку, який потребує і значних фінансових ресурсів, актуальним є питання винайдення додаткових податкових інструментів-ресурсів, що формують місцеві бюджети, провідне місце серед яких займає саме ПДФО.

Це дасть змогу отримати надходження ПДФО до бюджету тієї громади, де безпосередньо здійснюється діяльність підприємств. Органи місцевого самоврядування повинні активно застосовувати наявні у них інструменти впливу на суб’єкти підприємницької діяльності для залучення до своїх громад такого необхідного фінансового ресурсу, як податок на доходи фізичних осіб, та повною мірою вживати заходів для забезпечення фінансових можливостей громад.

Адже, якщо ПДФО став закріпленим податком, величиною, на яку місцева влада не має безпосереднього впливу, мається на увазі, що елементи податку (ставка, пільги тощо) та пропорції розподілу надходжень закріплені централізовано, надходження від ПДФО у фіксованих частках розподіляються між бюджетами адміністративно-територіальних одиниць різного рівня, то заходи із здійснення контролю за дотриманням зобов’язань щодо платежів до місцевого бюджету на підприємствах і в організаціях, незалежно від форм власності, належать до прав органів місцевого самоврядування, здатних на місцевому рівні забезпечити зростання доходів місцевих бюджетів загалом.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Можна стверджувати, що в сучасних умовах децентралізації влади, податку на доходи із фізичних осіб належить важливе місце в забезпеченні фінансової стабільності, соціальної справедливості та стабільного економічного розвитку громад.

Це вимагає безумовного дотримання вимог податкового та бюджетного законодавства платниками податків, дієвого контролю за податковими

надходженнями до бюджету як від податкових служб, так і органів місцевого самоврядування, реалізації чіткої державної податкової політики для визначення оптимальних норм та правил щодо процедури сплати ПДФО до відповідного бюджету з метою розвитку громад та підвищення їх платоспроможностей задля добробуту громадян.

Список використаної літератури

1. Бандурка О. М., Понікаров В. Д., Попова С. М. [та ін.]. Податкове право : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 312 с.
2. Десева Н. М., Редіна Н. І. [та ін.]. Оподаткування в Україні / за заг. ред. Н. І. Редіної. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 544 с.
3. Лютий І. О. Податкова система. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 456 с.
4. Податковий кодекс України, затверджений Законом України № 2755-VI від 02.12.2010 р. (зі змін та доп.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 25.01.2021).
5. Там само.
6. Бойко О. Я. Податкові інструменти сприяння розвитку підприємництва в Україні: державно-управлінський аспект : дис. к. держ. упр. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. С. 122, 123.
7. Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні / наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів : НАН України. ДУ “Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України”, 2018. 106 с.
8. Звіт про виконання Державного бюджету. URL : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення: 25.01.2021).
9. Гайдай В. І. Механізм державного регулювання ПДФО в умовах децентралізації влади в Україні // Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 17. С. 71.
10. Бюджетний кодекс України, затверджений Законом України № 2456-VI від 08.07.2010 р. (зі змін та доп.). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20180101> (дата звернення: 25.01.2021).
11. Там само.
12. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин : Закон України № 79-VIII від 28.12.2014 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
13. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України № 755-IV від 15.05.2003 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 25.01.2021).
14. Шутка Н. Мінфін доручив забезпечити сплату податків за місцем фактичного розташування підприємств. URL : https://zaxid.net/minfin_doruchiv_zabezpechiti_splatu_podatkiv_za_mistsem_faktichnogo_roztashuvannya_pidpriyemstv_n1496344 (дата звернення: 25.01.2021).
15. Там само.
16. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2021).

Статтю подано: 26.01.2021

Статтю схвалено: 22.03.2021

Boiko Oksana Yaroslavivna

PhD of Sciences in Public Administration

ORCID: 0000-0002-3562-1734

e-mail: oksiboyko@gmail.com

IMPROVING THE MECHANISM OF PIT COLLECTION FOR COMMUNITY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION

Problem setting. In the analysis of any budget, important markers are epy revenue indicators, which 80% consist of tax revenues. After all, they give the government and citizens an understanding of how capable the communityis, what amount of expenditures can be made from income, and whether the community has can develop and improve the well-being of its inhabitants. Personal income tax (hereinafter – PIT) covers about 60% of tax revenues of local budgets of Ukraine, so its important role for socio-economic development of local communities and regionsis clear.

Recent research and publications analysis. The issue of studyingthe effectiveness of the mechanism of PIT payment and its influence on the process of generation of local government revenues have been in the center of research of domestic scientists such as O. Bandurka, N. Dieieva, I. Liutyi, N. Redinaet al. At the same time, the issue of the effectiveness of PIT collection and its importance for the development of communities in the current conditions of decentralization requires further thorough research.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. The role and place of personal income tax in the structure of tax revenues of local budgets have been studies in the paper, the essence of the mechanism of its collectionhas been substantiated, the provision on the effectiveness of tax control over the completeness of its revenues have been analyzedand the reasons for reforming its payment procedure by tax agents have been justified.

The purpose of the paper is to study the role and place of PIT in the structure of tax revenues of local budgets, substantiate the essence of the mechanism of its collection, analyze PIT administration procedure, makeproposals for improving the effectivenessof fiscal role of this tax for the community development.

Paper main body. One of the most important taxes in the system of direct taxation in Ukraine is the personal income tax. Its share in the structure of tax revenues of the consolidated budget in recent years was about 20% – 23% (90% of which – revenues to local budgets, 10% – revenues of the state budget).

The procedure for imposition of this taxis regulated by Section IV of the Tax Code of Ukraine, deducted from the income of citizens at a rate of 18%, which applies to almost all types of income of citizens.

In the structure of tax revenues of local budgets, its share is the largest one and averages up to 60% of all tax revenues. During the period of 2015 – 2020, the fiscal efficiency of PIT in the structure of its revenues to local budgets was growing every year. Nominal PIT revenues to local budgets increased from UAH 54,9 billion in 2015 to UAH 177,8 billion in 2020.

The key factors influencing the nominal growth of personal income tax revenues are inflation, as well as the annual increase in the minimum wage, changes in tax rates and other innovations in tax reforms of the recent years.

Given the significant fiscal efficiency of PIT and its influence on budget generation of the communities, we cannot ignore the problematic aspects of its collection that have a direct impact on tax revenues in the structure of the newly formed amalgamated territorial communities, since success and well-being of local communities depends primarily on the amount of financial resources they own.

Thus, according to the Budget Code of Ukraine, PIT is distributed among the budgets in the following amounts: 60% goes to the ATC budget, 15% to the regional budget, and 25% to the state budget.

It is worth noting that the current rules of tax and budget legislation contain quite clear obligations of tax agents to pay PIT transfers to those local budgets within which territory businesses are located.

Nevertheless, there are constant challenges for local governments and their ability to influence entrepreneurs to pay PIT at the location of legal entities and their units, and not at the place of registration of legal entities.

Does this mean that a significant number of tax agents do not comply with the requirements of tax and budget legislation?

The Law of Ukraine on Local Self-Government in Ukraine (Article 28) entitles local self-government bodies to monitor the compliance with obligations to pay to the local budget at enterprises and organizations, regardless of the form of their incorporation.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Given the above, business entities are obliged to pay PIT in accordance with current legislation at the place of their actual location, regardless of the place of registration, and local governments are empowered to control the completeness of taxes coming to the local budget and must actively exercise the initiative to provide additional revenues to community budgets.

This will allow receiving PIT revenues to the budget of the community where the enterprises directly carry out their activities in order to develop communities and increase their solvency for the welfare of citizens.

Key words: personal income tax; tax collection mechanism; tax system; tax revenues; local budgets.

References

1. Bandurka, O. M., Ponikarov, V. D., Popova, S. M. (2012). *Podatkove pravo*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. 312 p. [in Ukrainian].
2. Dieieva, N. M., Redina, N. I. (Ed.) et. al. (2009). *Opodatkuvannia v Ukraini*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. 544 p. [in Ukrainian].
3. Liutyi, I. O. (2009). *Podatkova systema*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. 456 p. [in Ukrainian].
4. *Podatkovyi kodeks Ukrainy*. № 2755-VI. (2010) [in Ukrainian].
5. Ibid.
6. Boiko, O. Y. (2020). *Podatkovi instrumenty sprianni rozvytku pidpriemnytstva v Ukraini: derzhavno-upravlinskyi aspekt*. (Candidate's thesis). Lviv: Lviv regional institute for public administration of the National academy for public administration under the President of Ukraine. pp. 122, 123 [in Ukrainian].
7. Stronianska, I. Z. (Ed.). (2018). *Mekhanizmy administratyvno-finansovoi detsentralizatsii: svitovi praktyky ta napriamky yikh implementatsii v Ukraini*. Lviv: Instytut Rehionalnykh Doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho Nan Ukrayiny. 106 p. [in Ukrainian].

8. Zvit pro vykonannya Derzhavnoho biudzhetu. (2020). URL : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index> [in Ukrainian].

9. Haidai, V. I. (2019). Mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання PDFO v umovakh detsentralizatsii vlady v Ukraini. *Investment: practice and experience*, Issue 17, pp. 71 [in Ukrainian].

10. Biudzhetni kodeks Ukrainy. № 2456-VI. (2010) [in Ukrainian].

11. Ibid.

12. Pro vnesennia zmin do Biudzhetnoho kodeksu Ukrainy shchodo reformy mizhbiudzhetnykh vidnosyn. № 79-VIII. (2014) [in Ukrainian].

13. Pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib-pidpriumstv ta hromadskykh formuvan. № 755-IV. (2003) [in Ukrainian].

14. Shutka, N. (2020). *Minfin doruchyv zabezpechity splatu podatkov za mistsem faktychnoho roztashuvannya pidpriumstv*. URL : https://zaxid.net/minfin_doruchiv_zabezpechiti_splatu_podatkov_za_mistsem_faktychnogo_roztashuvannya_pidpriumstv_n1496344 [in Ukrainian].

15. Ibid.

16. Pro mistseve samovriaduvannya v Ukraini. № 280/97-VR. (1997) [in Ukrainian].

Paper submitted: 26.01.2021

Paper accepted: 22.03.2021

Цитування: Бойко О. Я. Удосконалення механізму справляння ПДФО для розвитку громад в умовах децентралізації // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 1(66) : у 2 ч. Ч. 2 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2021. С. 154—164. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.66.2021.233480>).

Citation: Boiko, O. Ya. (2021). Udoshkonalennia mekhanizmu spravliannya PDFO dlia rozvytku hromad v umovakh detsentralizatsii. *Efficiency of Public Administration*, Issue 1(66), pp. 154-164. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.66.2021.233480>).